

Bartha János és Csizsár Antal (a két levélíró), a Népszínház műkedvelői adják elő Tomcsa Sándor író Szurkolók című jelenetét, a háttérben Tomcsa karikatúrái

FORRÁS: FACEBOOK / VÁROSUNK SZÉKELYUDVARHELY

töttek el a labdával, mint ma. Mindez a gyenge egyesületi vezetésre vezethető vissza. Tehát: ezeket az alapokat kell átépíteni.” Ezt a témát folytatja az 1974. április 8-án kelt, hetedik levelében – ekkor már az említett 74-es vb előtt vagyunk, amelyre nem sikerült kijutni: „Drákói szigor következik be a vezetésben és a labdarúgás egész felépítményét korszerűsítjük. Sajnos az eredmény nem fog mindjárt megmutatkozni. 4–5 év kell hozzá.” Való igaz, az 1976-os Eb-re még nem, de az 1978-as vérére kijutott a magyar válogatott, igaz, ott mindhárom csoportmeccsét elveszítette.

Az utolsó levél fejlécén az 1975. április 14-ei dátum áll. Barcs válaszelevelében reagál arra, hogy Bartha János aggódik a magyar labdarúgásért, és javaslatot is tesz a szövetségi kapitány személyére, mégpedig Lakat Károlyt, a Tatabánya és Ferencváros korábbi, a Budapest Honvéd akkori vezetőedzőjét szeretné a nemzeti csapat kispadján látni. Barcs azt írta vissza, hogy „Egyébként pillanatnyilag a legjobb magyar edző foglalkozik a válogatott csapattal Szócs János (helyesen: Szócs – Barcs minden bizonnyal elírta a szövetségi kapitány vezetéknevét – szerk. megj.) személyében. (...) Lakat Károly, sajnos, már az öregek közé tartozik. Tartós sikert sehol nem tudott eddig még elérni.” Sajnos a tények némiképp ellentmondanak Barcsnak, ugyanis Lakat a Fradi edzőjeként 1967 és 1969 között két bajnokságot és egy bronzérmet nyert, irányításával pedig két olimpián, 1964-ben Tokióban és 1968-ban Mexikóvárosban is aranyérmes lett a magyar csapat. Ami pedig Szócs Jánost illeti, Barcs levele után két nappal, 1975. április 16-án játszották a Népstadionban a Wales elleni Eb-selejtezőt, amit a magyarok 2–1-re elveszítettek – ez volt Szócs egyetlen mérkőzése a váloga-

solata fennmaradt. A többi általuk írt levél tartalmára csak Barcs válaszeveleiből következtethetünk. A november 4-én keltezett levélben Bartha és Csizsár egy, a Magyar Hírlapban megjelent cikk kapcsán azt sérelmezték, hogy a szövetség túl szigorúan büntette meg a Ferencvárost az Egyetértés elleni meccsen történekeért. A nevezett mérkőzésen a szurkolók megdobták a partjelzőt, ezért a Fradi a következő meccsét zárt kapuk mögött játszotta. A két udvarhelyi sportrajongó igen határozott megállapításokat is tett a levélben, például ezt: „A játékosokat nevelje az egyesület, a játékevezetőket nevelje a testület, ezek egyöntetűen neveljék a közönséget. A bűnözőket nevelje a bíróság és a börtön.” Barcs a levélre igen nagy tiszteességgel és örömmel válaszolt, levele hangvételén érződik, hogy nem panelszöveget diktálhatott, hanem ténylegesen reagált a témára. „Kedves Elvtársak! Nagy szeretettel és mint földi, nem kis elfogódottsággal olvastam leveleket” – így szól az első levél első sora, amelyben Barcs arra utal, hogy bár ő Szegeden született, Nagyváradon nevelkedett a húszas években, erdélyinek is vallotta magát. Az ominózus Fradi-meccs után hozott intézkedésekre néhány sorban, határozottan reagált: „Az MLSZ-nek más fegyver nem áll rendelkezésére, csak a csapat megbüntetése. Ez fáj a legjobban a szurkolóknak, s ha legközelebb valaki dobálni akar, a többiek akadályozzák meg.”

A következő levélváltás egy évvel később zajlott, a Sparta Prága–Ferencváros (4–1) KEK-összezsapás után, majd egy évvel később, 1973 áprilisában is váltottak levelet – utóbbiban már a „Kedves Kollégám!” megszólítás szerepel, tehát ez csak Bartha Jánosnak van címezve. Barcs a két akkori, sorsdöntő vb-selejtező előtt írt. „Egyébként is mélyponton vagyunk, s bár lassacskán mintha fejlődne is valamit, de ez az ütem egyelőre még elégtelen. Különösen, ha a profi országokkal hasonlítjuk össze. De majd összeszorítják a fiúk a fogukat – ez biztos!” Ha a fogukat össze is szorították, sajnos mindkét meccsen vereséggel felérő döntetlent játszott a magyar válogatott a Nép-

stadionban: Ausztria ellen április 29-én 2–2, Svédország ellen június 13-án pedig 3–3 lett az eredmény, így a csapat nem jutott ki az 1974-es, NSZK-beli világbajnokságra. Nagyjából az az együttes, amely egy évvel korábban, 1972 tavaszán Romániát Belgrádban legyőzve az akkor még négycsapatos Eb-részvétellel vívta ki a jogot...

1973 nyarán Bartha találkozni is akart Barccsal, ám a terv meghiúsult – ez derül ki Barcs következő, augusztusi leveléből. Bartha abban az évben ajándékot is küldött neki (egy lámpát), de ezt kollégája (akit Barcs „riporter kartársnak” nevez, de nem derül ki, hogy pontosan ki lehetett) nem tudta átadni – erre Barcs már a sorrendben ötödik, novemberi levelében tér ki, beszámolván arról, hogy akkor éppen a Dynamo Drezda–Bayern München meccsen volt UEFA-ellenőr. Az év végén, december 6-án írta Barcs a következő levelét, ebben a pár sorban a magyar futball hanyatlásának okairól is ír. „A hanyatlás okai mélyebben keresendők. Például: 1938 óta csaknem a felére csökkent az aktív játékosok száma és a gyerekek abban a korszakban ötször (ez a szó gépirással aláhúzva a papíron – szerk. megj.) olyan hosszú időt tölt-

„Megvallom, a forradalom után nagyon nehéz éveket éltem át, de a nagyvilágban járva gyakran találkozom a főnökkel, aki a hazai hírekkel gyógyította a sebeimet, még úgy is, hogy idegen földön egymás nyakába borulva, könnyes arccal, szótlanul gondoltunk a hazánkra.” (Puskás Ferenc Barcs Sándorról)

Barcs és Puskás Ferenc, az utóbbi 1981-es hazatérésekor rendezett öregfiúk-meccsen a Népstadionban

FORRÁS: FOUR FOUR TWO

„Egy nemzet labdarúgásának ereje egyenlő a játékosok számának és a játékkal töltött időnek az együtthatójával.” (Barcs Sándor)

tött kispadján, utána Baróti Lajost nevezték ki szövetségi kapitánynak.

Barcs Sándor akkor már nem számított akkora hatalmú embernek a magyarországi labdarúgásban, mint néhány éve (már Kutas István volt az MLSZ elnöke), de külföldön még igen nagy ázsója volt. Ebben az utolsó, Barthának címzett levelében is kerek-perec leírta a véleményét. „Labdarúgásunk válságban van. A válság alapja az ifjúság elfordulása. A mi időnkben a futball volt a minden. A mai fi atalok számára csak egyike a sportágaknak. A sportág résztvevőinek száma fele annak, ami 1938-ban volt. Kevés a labdával eltöltött idő is, az 1910–20–30–40–50-es generáció napi 3 óra 20 percet töltött focival. A mai – ha minden edzésen jelen van – 32 percet. Mint mondani szokás, itt van a kutya eltemetve” – írja, és akkor el is érkeztünk a híres Barcs-tételhez, amit futballképletnek is hívott a szaksajtó annak idején. Itt

csak utal rá, de a tétel konkrétan úgy hangzik, hogy „egy nemzet labdarúgásának ereje egyenlő a játékosok számának és a játékkal töltött időnek az együtthatójával”.

Anyámasszony katonája módjára nem szabad viselkednünk!

1997-ben a szegedi újságíró, Dlusztus Imre tollából látott napvilágot az a kötet, amelyben Barcs Sándor áttekinti életét, minden részletre pontosan emlékezve. A huszadik századi magyar sportélet egyik legfontosabb embere tíz évvel ezelőtt, 2010. január 7-én, 97 évesen hunyt el Budapesten. Néhány hónappal később jelent meg a híres angol futballmagazin, a Four Four Two magyar kiadásának első lapszáma, amelyben az említett Dlusztus egy igényes és szép összefoglalót írt Barcsról.

Nyilván sok idő telt el, a világ és a futball megváltozott a levélváltás óta. Manapság lehet Barcs Sándort kommunistázní, életének, tevékenységének megítélése meglehetősen vegyes a magyar sajtóban és a sportközbeszédben, már amennyire létezik ma ilyen. Számomra egy biztos, hogy a következő gondolatokat Székelyudvarhelyre címezte, a „Kedves Barátaim!” megszólítással kezdődő, 1972. november 20-án keltezett levelében:

„Minket, magyarokat, nem kéneztetett el a sors. Nekünk mindeért keményen meg kell küzdeni, ha élve akarunk maradni a nagyvilágban. Anyámasszony katonája módjára nem szabad viselkednünk, mert elsöpörnek minket. Ha ütnek, állni kell az ütést. Ezt megtanultuk.”

Katona Zoltán

Barcs Sándor, az angol riporter és Puskás Ferenc (kalapban) az angol–magyar meccs előtt

FORRÁS: BBC

